

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

PLz. ÚS 1/2015-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 4. marca 2015 v pléne zloženom z predsedníčky Ivetty Macejkovej a zo sudcov Jany Baricovej, Petra Brňáka, Ľubomíra Dobríka, Ľudmily Gajdošíkovej, Sergeja Kohuta, Milana Ľalíka, Marianny Mochnáčovej, Ladislava Orosza a Rudolfa Tkáčika podľa § 6 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov vo veci zjednotenia odchylných právnych názorov III. senátu Ústavného súdu Slovenskej republiky a II. senátu Ústavného súdu Slovenskej republiky k otázke zachovania statusu samostatne zárobkovo činnnej osoby advokáta po zmene formy výkonu advokácie zo samostatného výkonu advokácie na výkon advokácie ako konateľ spoločnosti s ručením obmedzeným pre účely zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov vyslovených v uznesení III. senátu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 426/2012 z 12. septembra 2012, v nálezoch II. senátu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 63/2012 z 21. februára 2013, sp. zn. II. ÚS 426/2012 z 21. februára 2013 a v stanovisku II. senátu Ústavného súdu Slovenskej republiky, ku ktorému dospel v súvislosti s prerokovaním veci sp. zn. II. ÚS 335/2013, prijal toto

st a n o v i s k o :

Návrh sa z a m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „ústavný súd“) bola doručená sťažnosť advokáta JUDr. Karola Kovára pre namietané porušenie jeho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 14 dohovoru rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 7 Sžso 53/2010 z 30. júna 2011. Vec bola vedená pred III. senátom ústavného súdu pod sp. zn. III. ÚS 426/2012.

Z obsahu sťažnosti vyplynulo, že sťažovateľ bol od roku 2000 advokátom zapísaným v zozname advokátov Slovenskej advokátskej komory, pričom 1. februára 2006 ukončil vykonávanie advokácie ako fyzická osoba – advokát a advokáciu začal vykonávať podľa § 12 ods. 1 písm. e) s použitím § 15 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o advokácii“) ako spoločník a konateľ obchodnej spoločnosti s ručením obmedzeným. Na základe toho sťažovateľ doručil Sociálnej poisťovni registračný list – odhlášku svojej osoby ako samostatne zárobkovo činnej osoby a oznámil, že 1. februára 2006 ukončil vykonávanie advokácie ako fyzická osoba – advokát a advokáciu začal vykonávať ako spoločník a konateľ spoločnosti s ručením obmedzeným. V rozpore s týmito skutočnosťami bolo sťažovateľovi 16. septembra 2008 doručené rozhodnutie pobočky Sociálnej poisťovne č. 700-0211341908-GC04/08 z 15. augusta 2008, ktorým mu predpísala dlžnú sumu poistného v celkovej výške 234 043 Sk (7 768,80 €) za obdobie od januára 2004 do júna 2008. Proti uvedenému rozhodnutiu podal sťažovateľ 3. októbra 2008 odvolanie, o ktorom Sociálna poisťovňa, ústredie ako odvolací orgán rozhodnutím

č. 322-8069-GC-04/2008 zo 4. marca 2009 rozhodla tak, že zrušila rozhodnutie prvostupňového orgánu a vrátila mu vec na nové prerokovanie a rozhodnutie z toho dôvodu, že prvostupňový orgán mal rozhodnúť najskôr o zániku (resp. že nezaniklo) povinného sociálneho poistenia sťažovateľa k spornému dátumu, t. j. k 10. februáru 2006, a až po vydaní tohto rozhodnutia mohol vydať rozhodnutie o predpísaní poistného na sociálne poistenie. Následne pobočka Sociálnej poisťovne 20. marca 2009 vydala rozhodnutie č. 705-0210000005-GC09/09, ktorým rozhodla, že sťažovateľovi ako samostatne zárobkovo činnnej osobe nezaniká účasť na povinnom nemocenskom a povinnom dôchodkovom poistení k 10. februáru 2006. Proti uvedenému rozhodnutiu podal sťažovateľ 22. apríla 2009 odvolanie, o ktorom Sociálna poisťovňa, ústredie ako odvolací orgán rozhodla tak, že rozhodnutím č. 322-3341-GC-09/2009 zo 14. mája 2009 odvolanie sťažovateľa zamietla a prvostupňové rozhodnutie potvrdila. Sťažovateľ podal na Krajskom súde v Bratislave 7. júla 2009 žalobu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia Sociálnej poisťovne, ústredie č. 322-3341-GC-09/2009 zo 14. mája 2009. Krajský súd v Bratislave o podanej žalobe rozhodol rozsudkom č. k. 2 S 126/09-68 z 20. októbra 2010, ktorým žalobu sťažovateľa zamietol. O podanom odvolaní sťažovateľa najvyšší súd rozhodol napadnutým rozsudkom sp. zn. 7 Sžso 53/2010 z 30. júna 2011 tak, že rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 2 S 126/2009-68 z 20. októbra 2010 potvrdil.

Najvyšší súd rozsudok sp. zn. 7 Sžso 53/2010 z 30. júna 2011 odôvodnil takto:

«Existencia oprávnenia advokáta na výkon advokátskej činnosti je podmienená jeho zápisom v zozname advokátov vedenom Slovenskou advokátskou komorou až do času, kým advokát nebol vyčiarknutý z takéhoto zoznamu. To má za následok, že musí byť považovaný za samostatne zárobkovo činnú osobu na účely zákona o sociálnom poistení. Z uvedeného dôvodu je povinne nemocensky poistený podľa § 14 ods. 1 písm. b) a povinne dôchodkovo poistený podľa § 15 ods. 1 písm. b) zákona o sociálnom poistení a vznik a zánik tohto poistenia sa viaže na podmienky upravené v § 21 cit. zákona.

Túto skutočnosť nemôže ovplyvniť právna úprava obsiahnutá v § 12 zákona o advokácii, ktorý upravuje formu, ktorou môže advokát vykonávať advokáciu, lebo

základným predpokladom pre výkon advokácie je vykonávanie takejto činnosti fyzickou osobou, ktorá má zákonom požadované oprávnenie.

Na výkon advokátskej činnosti je teda oprávnený len advokát, ktorý je zapísaný do zoznamu advokátov, ktorý vedie Slovenská advokátska komora. Nie je možné súhlasiť s názorom žalobcu, že slovné spojenie „oprávnenie na vykonávanie činnosti podľa osobitného predpisu“ v ust. § 5 písm. c) predpokladá aj možnosť držiteľa tohto oprávnenia regulovanú činnosť vo vlastnom mene a na vlastný účet vykonávať (materiálna stránka výkonu činnosti), pretože to z ustanovenia § 5 písm. c) zákona o sociálnom poistení nevyplýva, naopak, z predmetného ustanovenia vyplýva, že vymedzenie pojmu samostatne zárobkovo činná osoba je odvodené len od samotného oprávnenia vykonávať túto činnosť.

Navyše § 15 zákona o advokácii upravuje špecifické podmienky, za ktorých advokáti môžu vykonávať advokáciu ako konatelia spoločnosti s ručením obmedzeným a účasť advokáta v takejto spoločnosti je viazaná na existenciu oprávnenia na poskytovanie advokátskych služieb jednotlivých spoločníkov a konateľov, ktorými môžu byť len advokáti, a ktorých účasť v spoločnosti zaniká vyčiarknutím zo zoznamu advokátov, v skutočnosti stratou oprávnenia na vykonávanie činnosti podľa osobitného predpisu.»

Sťažovateľ bol toho názoru, že najvyšší súd vykladal a aplikoval príslušné ustanovenia zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) a zákona o advokácii svojvoľne, pretože poprel ich účel a význam, na základe čoho dospel k nesprávnemu právneho názoru, a to, že sťažovateľ je i po 10. februári 2006, keď sa stal spoločníkom a konateľom obchodnej spoločnosti, stále samostatne zárobkovo činnou osobou pre účely predpisov sociálneho poistenia, keďže je stále osobou zapísanou v zozname advokátov Slovenskej advokátskej komory, a teda aj osobou, ktorá má oprávnenie na výkon samostatnej advokátskej činnosti [§ 5 písm. c) zákona o sociálnom poistení]. Sťažovateľ je toho názoru, že najvyšší súd pri výklade dotknutých ustanovení, a to najmä už uvedeného § 5 písm. c) zákona o sociálnom poistení a § 15 ods. 6 zákona o advokácii však absolútne neprihliadol na jeho argumenty spočívajúce v zákonnej prekážke pre výkon advokácie samostatne, ktorá mu bráni byť zárobkovo

činným samostatne, a teda zároveň spôsobuje zánik statusu sťažovateľa ako samostatne zárobkovo činnej osoby.

III. senát ústavného súdu uznesením č. k. III. ÚS 426/2012-22 z 12. septembra 2012 sťažnosť sťažovateľa pri jej predbežnom prerokovaní odmietol ako zjavne neopodstatnenú. V odôvodnení tohto rozhodnutia III. senát ústavného súdu uviedol:

„Podľa názoru ústavného súdu argumenty najvyššieho súdu odôvodňujúce výrok jeho rozhodnutia sa javia ako legitímne a ústavne akceptovateľné. Ústavný súd zastáva názor, že napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu nevykazuje znaky svojvôle, nevyhodnocuje nové dôkazy a právne závery, konštatuje dostatočne zistený skutkový stav, k čomu najvyšší súd dospel na základe vlastných myšlienkových postupov a hodnotení. Preto rozhodnutie, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ svojho výroku, je potrebné z tohto pohľadu hodnotiť ako výsledok rozhodovacej činnosti, ktorým je realizované základné právo účastníka konania na súdnu ochranu, resp. právo na spravodlivé súdne konanie.

Na tomto mieste považuje ústavný súd za potrebné zdôrazniť, že z vlastnej rozhodovacej činnosti mu je známa judikatúra najvyššieho súdu vo veciach ďalšieho trvania povinného nemocenského poistenia a dôchodkového poistenia u advokátov, ktorí prestali vykonávať advokáciu samostatne a začali ju vykonávať ako konatelia a spoločníci spoločností s ručením obmedzeným. Túto judikatúru ústavný súd hodnotí ako stabilnú. Rovnaký záver platí aj o judiciálnom postoji samotného ústavného súdu k sťažnostiam namietajúcim spomenutú stabilnú rozhodovaciu prax najvyššieho súdu.

Ústavný súd v rámci konania o sťažnostiach fyzických osôb a právnických osôb podľa čl. 127 ústavy (napr. IV. ÚS 342/2010, I. ÚS 290/2010, II. ÚS 508/2010, III. ÚS 118/2012) preskúmaval viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré vychádzali z právneho názoru, podľa ktorého zmena formy výkonu advokácie zo samostatného výkonu na výkon v postavení konateľa spoločnosti s ručením obmedzeným nemá za následok zánik povinného nemocenského poistenia a dôchodkového poistenia.“

Obdobne rozhodol ústavný súd a svoje rozhodnutie odôvodnil aj vo veciach sp. zn. I. ÚS 266/2014 zo 4. júna 2014, sp. zn. I. ÚS 599/2013 z 2. októbra 2013, sp. zn. I. ÚS 290/2010 zo 7. septembra 2010, sp. zn. I. ÚS 64/2012 z 8. februára 2012, sp. zn.

I. ÚS 93/2012 z 29. februára 2012, sp. zn. I. ÚS 570/2012 z 28. novembra 2012, sp. zn. III. ÚS 118/2012 z 28. marca 2012, sp. zn. IV. ÚS 103/2012 z 1. marca 2012 a sp. zn. IV. ÚS 342/2010 z 23. septembra 2010.

Podstata týchto vecí spočívala vo vyriešení otázky, či po zmene formy výkonu advokácie zo samostatného výkonu advokácie na výkon advokácie ako konateľ spoločnosti s ručením obmedzeným ostáva advokátovi zachovaný status samostatne zárobkovo činnnej osoby podľa zákona o sociálnom poistení, keď je síce naďalej zapísaný v zozname advokátov vedenom Slovenskou advokátskou komorou, avšak podľa § 15 ods. 2 zákona o advokácii advokát ako konateľ spoločnosti s ručením obmedzeným vykonáva advokáciu v mene a na účet spoločnosti.

2. II. senát ústavného súdu nálezmi sp. zn. II. ÚS 63/2012 z 21. februára 2013 a sp. zn. II. ÚS 426/2012 z 21. februára 2013 konštatoval porušenie sťažovateľmi označených základných práv (čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 6 ods. 1 dohovoru, resp. čl. 36 ods. 1 a 2 Listiny základných práv a slobôd), rozsudky najvyššieho súdu zrušil, veci mu vrátil na ďalšie konanie a vo zvyšnej časti sťažnostiam nevyhovel.

Nález ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 63/2012 z 21. februára 2013 bol uverejnený pod č. 16/2013 v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky s touto právnou vetou: „Oprávnenie na výkon činnosti advokáta ako slobodného povolania v postavení samostatne zárobkovo činnnej osoby treba vidieť nielen vo formálnej rovine tvorenej existenciou zápisu v zozname advokátov, ale aj v materiálnej rovine danej jednak právom vykonávať advokáciu, ako aj právom dosahovať príjem z advokátskej činnosti. Advokát, ktorý je síce oprávnený vykonávať advokáciu, avšak nie je oprávnený dosahovať príjem z advokátskej činnosti (nemôže túto činnosť vykonávať na vlastný účet), nespĺňa materiálnu podmienku na to, aby mohol byť považovaný za osobu samostatne zárobkovo činnú v zmysle § 5 písm. c) zákona o sociálnom poistení v znení účinnom do 31. decembra 2010.“

Nález ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 426/2012 z 21. februára 2013 bol uverejnený pod č. 17/2013 v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky s touto právnou vetou: „Pokiaľ advokát zmenil formu výkonu advokácie zo samostatného výkonu advokácie na výkon advokácie ako konateľ spoločnosti s ručením obmedzeným, po takejto zmene formy výkonu advokácie mu nezostal zachovaný status advokáta podľa zákona o advokácii ani status samostatne zárobkovo činnnej osoby pre účely zákona o sociálnom poistení.“

3. Ústavnému súdu bola 11. apríla 2013 doručená sťažnosť advokáta JUDr. Romana Kašubu, ktorou namietal porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na rovnosť účastníkov podľa čl. 47 ods. 3 ústavy, základného práva na prerokovanie veci v prítomnosti účastníkov konania podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 7 Sžso 87/2011 z 13. decembra 2012. Konanie o tejto sťažnosti je vedené pred ústavným súdom pod sp. zn. II. ÚS 335/2013.

Ako vyplýva zo sťažnosti, sťažovateľ sa žalobou doručenou Krajskému súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) vo veci sp. zn. 23 S 32/2009 domáhal proti Sociálnej poisťovni ako žalovanému (ďalej len „žalovaná“) preskúmania zákonnosti rozhodnutia pobočky žalovanej vo Zvolene (ďalej len „pobočka žalovanej“) č. 7010-205-08-SZČO-3 z 28. augusta 2008 a rozhodnutia ústredia žalovanej č. 322-6214-GC-04/2008 z 15. januára 2009, ktorými bolo rozhodnuté vo veci zániku povinného nemocenského poistenia a dôchodkového poistenia samostatne zárobkovo činnnej osoby podľa § 178 ods. 1 písm. a) prvého bodu zákona o sociálnom poistení tak, že sťažovateľovi ako samostatne zárobkovo činnnej osobe povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie 30. júna 2008 nezaniklo. Pobočka žalovanej vo veci rozhodovala po tom, čo jej sťažovateľ doručil 8. júla 2008 registračný list fyzickej osoby – odhlášku z povinnej účasti na nemocenskom a dôchodkovom poistení k 30. júnu 2008 odôvodnenú potvrdením Slovenskej advokátskej komory o zániku oprávnenia vykonávať advokáciu ako fyzická osoba od 1. júla 2008, v ktorom bolo uvedené, že od 1. júla 2008 je sťažovateľ oprávnený

poskytovať právne služby len v mene spoločnosti Advokátska kancelária Kašuba spol. s r. o. (ďalej len „spoločnosť“). Pobočka žalovanej skonštatovala s poukazom na § 2 ods. 1 zákona o advokácii, podľa ktorého advokátom je ten, kto je zapísaný v zozname advokátov vedenom Slovenskou advokátskou komorou, že advokát zapísaný do zoznamu advokátov nadobúda na účely sociálneho poistenia postavenie samostatne zárobkovej činnnej osoby. Ustanovenie § 12 zákona o advokácii upravuje spôsob a formu výkonu advokácie, na základe ktorého advokát môže vykonávať advokáciu samostatne a (okrem iného) aj ako konateľ spoločnosti s ručením obmedzeným. Podľa názoru pobočky žalovanej výkon advokácie podľa § 12 zákona o advokácii je len formou výkonu advokácie a zmenou formy jej výkonu nezaniká postavenie advokáta ako samostatne zárobkovo činnnej osoby podľa § 5 písm. c) zákona o sociálnom poistení a ani povinné nemocenské a povinné dôchodkové poistenie podľa § 21 ods. 4 písm. b) zákona o sociálnom poistení, pretože advokátovi nezaniká oprávnenie na výkon činnosti. Zmena formy výkonu advokácie je vo vzťahu k postaveniu advokáta ako samostatne zárobkovo činnnej osoby podľa zákona o sociálnom poistení právne bezvýznamná. Preto pobočka žalovanej rozhodla, že sťažovateľovi povinné nemocenské a povinné dôchodkové poistenie ako samostatne zárobkovo činnnej osobe k 30. júnu 2008 nezaniklo. Ústredie žalovanej rozhodnutím č. 322-6214-GC-04/2008 z 15. januára 2009 rozhodnutie pobočky č. 7010-205-08-SZČO-3 z 28. augusta 2008 potvrdilo. Následne pobočka žalovanej vyzvala sťažovateľa ako samostatne zárobkovo činnnú osobu výzvami č. 7012-2520006009-GC23/09 č. 7012-2520006109-GC23/09 zo 16. marca 2009 na zaplatenie neodvedeného poistného na nemocenské poistenie, poistného na starobné poistenie, príspevkov na starobné dôchodkové sporenie, poistného na invalidné poistenie a poistného do rezervného fondu solidarity za mesiace júl 2008 až december 2008 spolu v sume 3 579,45 € a za mesiace január 2009 až február 2009 spolu v sume 1 625,80 €.

Krajský súd rozsudkom č. k. 23 S 32/2009-89 z 21. októbra 2009 obe rozhodnutia žalovanej podľa § 250j ods. 2 písm. a) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) zrušil a vec vrátil žalovanej na ďalšie konanie. Svoje rozhodnutie odôvodnil [po tom, čo poukázal na znenie § 12 ods. 1, § 15 ods. 2 zákona advokácii a § 5 písm. c) a d) zákona

o sociálnom poistení] tým, že neobstojí názor žalovanej, podľa ktorého žalovaná „považuje zmocnenie §-u 5 písm. c/ zákona o sociálnom poistení označujúceho za samostatne zárobkovo činné osoby i všetky ďalšie osoby, ktoré majú oprávnenie na vykonávanie činností podľa osobitného predpisu (zákon o advokácii), ktoré sú vymenované v § 12 ods. 1 písm. a/ - e/ zákona o advokácii. Takémuto záveru odporuje zákonné ustanovenie § 5 písm. d/ zákona o sociálnom poistení(...), pre účely zákona o sociálnom poistení možno za samostatne zárobkovo činné osoby z hľadiska zákona o advokácii považovať tých advokátov, ktorí vykonávajú advokáciu samostatne alebo v združení spolu s inými advokátmi a ďalej spoločníkov verejnej obchodnej spoločnosti a komplementárov komanditnej spoločnosti, ale nie konateľov spoločnosti s ručením obmedzeným, pokiaľ títo sú zároveň advokátmi podľa zákona o advokácii. (...) zmena výkonu formy advokácie má v tomto zmysle vplyv i na posúdenie advokáta, či vystupuje ako samostatne zárobkovo činná osoba alebo nie v zmysle zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení. Na základe toho potom nemohol sa krajský súd stotožniť s právnym záverom napadnutého rozhodnutia a toto ako nezákonné zrušil, pretože vychádzalo z nesprávneho právneho posúdenia veci.“.

Najvyšší súd na odvolanie žalovanej uznesením sp. zn. 7 Sžso 5/2010 z 25. marca 2010 rozsudok krajského súdu č. k. 23 S 32/2009-89 z 21. októbra 2009 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie.

Krajský súd vo veci znova rozhodol rozsudkom č. k. 23 S 32/2009-195 z 10. júna 2011 tak, že obe rozhodnutia žalovanej podľa § 250j ods. 2 OSP zrušil a vec vrátil žalovanej na ďalšie konanie. Uviedol, že do prípadného zjednotenia odlišných názorov najvyššieho súdu má právo zotrvať na svojom právnom názore, ktorý je obdobný ako bol vyslovený najvyšším súdom v rozhodnutí sp. zn. 1 Sžso 7/2009.

Najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 7 Sžso 87/2011 z 13. decembra 2012 rozsudok krajského súdu č. k. 23 S 32/2009-195 z 10. júna 2011 zmenil tak, že žalobu zamietol. Rozhodnutie odôvodnil takto:

„Odvolaací súd opätovne zdôrazňuje, že existencia oprávnenia advokáta na vykonávanie advokátskej činnosti, podmienená jeho zápisom v zozname advokátov vedenom Slovenskou advokátskou komorou až do času, kým advokát nebol vyčiarknutý z takéhoto zoznamu, má za následok, že musí byť považovaný za samostatne zárobkovo činnú osobu pre potreby zákona o sociálnom poistení. Z uvedeného dôvodu je povinne nemocensky poistený podľa § 14 ods. 1 písm. b/ a povinne dôchodkovo poistený podľa § 15 ods. 1 písm. b/ zákona o sociálnom poistení a vznik a zánik tohto poistenia sa viaže na podmienky upravené v § 21 zákona o sociálnom poistení.

Túto skutočnosť nemôže ovplyvniť právna úprava obsiahnutá v § 12 zákona o advokácii, ktorý upravuje formu, ktorou môže advokát vykonávať advokáciu, lebo základným predpokladom pre výkon advokácie je vykonávanie takejto činnosti fyzickou osobou, ktorá má zákonom požadované oprávnenie. Na výkon advokátskej činnosti je teda oprávnený len advokát, ktorý je zapísaný do zoznamu advokátov, ktorý vedie slovenská advokátska komora. A práve vymedzenie samostatne zárobkovo činnnej osoby podľa § 5 písm. c/ zákona o sociálnom poistení je odvodené od samotného oprávnenia vykonávať túto činnosť.

Navyše § 15 zákona o advokácii upravuje špecifické podmienky, za ktorých advokáti môžu vykonávať advokáciu ako konatelia spoločnosti s ručením obmedzeným a účasť advokáta v takejto spoločnosti je viazaná na existenciu oprávnenia na poskytovanie advokátskych služieb jednotlivých spoločníkov a konateľov, ktorými môžu byť len advokáti a ktorých účasť v spoločnosti zaniká vyčiarknutím zo zoznamu advokátov, v skutočnosti stratou oprávnenia na vykonávanie činnosti podľa osobitného predpisu.

(...) V súvislosti so žalobcom uvádzanými potvrdeniami Slovenskej advokátskej komory, najvyšší súd poznamenáva, že uvedené dôkazy sú jedným z podkladov rozhodnutia, pričom Slovenská advokátska komora, nie je oprávnená poskytovať záväzný výklad ustanovení zákona o sociálnom poistení voči tretím osobám, pretože už z jej povahy ako samosprávnej stavovskej organizácie vyplýva, že môže upravovať a riadiť vzťahy len dovnútra, teda vo vzťahu k advokátom, ktorých združuje, a nie vo vzťahu k iným orgánom verejnej správy. Ďalej treba poukázať na skutočnosť, že v uvedenej veci je aj názor Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zjednotený, lebo rozsudok Najvyššieho súdu

Slovenskej republiky z 1. júla 2011, sp. zn. 7 Sžso 27/2010, v ktorom bol vyslovený rovnaký právny názor v obdobnej veci, bol publikovaný v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 4/2012, pod č. 66.“

Sťažnosť doručení ústavnému sudu sťažovateľ odôvodnil tým, že rozsudok najvyššieho súdu považuje za neodôvodnený, arbitrárny, nepresvedčivý, nezákonný, nespravodlivý a z ústavného hľadiska neudržateľný. Najvyšší súd sa dostatočne nevysporiadal s argumentáciou sťažovateľa. Najvyšší súd nijako nereagoval na existenciu potvrdenia Daňového úradu Zvolen z 12. júna 2009 (že sťažovateľ nie je od 1. júla 2008 registrovaný ako daňový subjekt oprávnený na podnikanie), na čl. VII ods. 3 zakladateľskej listiny spoločnosti z 23. júna 2008 (podľa ktorého sťažovateľ nemôže vykonávať advokáciu samostatne) ani na potvrdením preukázaný postup Všeobecnej zdravotnej poisťovne voči sťažovateľovi, ktorá neregistruje sťažovateľa ako samostatne zárobkovo činnú osobu, hoci zákonná definícia samostatne zárobkovo činných osôb pre účely zdravotného a sociálneho poistenia je rovnaká. Ďalej sťažovateľ poukázal na to, že najvyšší súd sa nedostatočne vysporiadal s existenciou potvrdenia Slovenskej advokátskej komory č. 7/2009-JUDr. De/Ma z 21. septembra 2009 a jeho záväzným charakterom podľa § 71 ods. 2 písm. k) zákona o advokácii. Najvyšší súd bol povinný vysporiadať sa vo svojom rozhodnutí aj s dôvodmi rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Sžso 7/2009 z 30. marca 2010, ktorý dospel v obdobnej veci k záveru, podľa ktorého advokáta po zmene výkonu formy advokácie za samostatne zárobkovo činnú osobu pre účely sociálneho poistenia považovať nemožno.

Ústavný súd uznesením č. k. II. ÚS 335/2013-14 z 19. júna 2013 prijal sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie v časti, ktorou namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a v prevyšujúcej časti sťažnosť odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

4. II. senát ústavného súdu pri meritórnom prerokovaní sťažnosti sťažovateľa vo veci sp. zn. II. ÚS 335/2013 dospel k záveru, že vo veci je potrebné zotrvať na právnom názore

vyslovenom v nálezoch sp. zn. II. ÚS 63/2012 z 21. februára 2013 a sp. zn. II. ÚS 426/2012 z 21. februára 2013.

Vzhľadom na existenciu uznesení ústavného súdu (uvedených v bode I.1) o odmietnutí obdobných sťažností ústavným súdom ako zjavne neopodstatnených predložil II. senát ústavného súdu vec plénu ústavného súdu pre účely zjednotenia odchylných právnych názorov s návrhom na vyslovenie právnej vety:

Pokiaľ advokát zmenil formu výkonu advokácie zo samostatného výkonu advokácie na výkon advokácie ako konateľ spoločnosti s ručením obmedzeným, po takejto zmene formy výkonu advokácie mu nezostal zachovaný status samostatne zárobkovo činnnej osoby pre účely zákona o sociálnom poistení.

II.

Podľa § 6 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) senát, ktorý v súvislosti so svojou rozhodovacou činnosťou dospeje k právnemu názoru odchylnému od právneho názoru vyjadreného už v rozhodnutí niektorého zo senátov, predloží plénu ústavného súdu návrh na zjednotenie odchylných právnych názorov. Plénum ústavného súdu rozhodne o zjednotení odchylných právnych názorov uznesením. Senát je v ďalšom konaní viazaný uznesením pléna ústavného súdu.

Podľa čl. 131 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje v pléne vo veciach uvedených v čl. 136 ods. 1 a 2. Plénum ústavného súdu sa uznáva nadpolovičnou väčšinou všetkých sudcov. Ak sa táto väčšina nedosiahne, návrh sa zamietne.

Podľa čl. 134 ods. 1 ústavy sa ústavný súd skladá z trinástich sudcov.

Podľa § 4 ods. 2 zákona o ústavnom súde je ústavný súd spôsobilý v pléne konať a uznávať sa, ak je na rokovaní a rozhodovaní prítomných aspoň sedem sudcov.

Podľa § 4 ods. 3 zákona o ústavnom súde plénum ústavného súdu sa uznáva nadpolovičnou väčšinou všetkých sudcov. Ak sa táto väčšina nedosiahne, návrh sa zamietne.

V danom prípade na rokovaní a rozhodovaní pléna ústavného súdu boli prítomní desiaty sudcovia. Za návrh malo hlasovať minimálne 7 sudcov, ináč sa návrh zamietne.

Pretože pri hlasovaní o návrhu sudcu spravodajcu nebola dosiahnutá nadpolovičná väčšina hlasov všetkých sudcov, návrh bol podľa čl. 131 ods. 1 druhej a tretej vety ústavy a § 4 ods. 3 zákona o ústavnom súde zamietnutý.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. marca 2015